

„Udział
społeczeństwa w
postępowaniach z
zakresu prawa
ochrony środowiska”

Warsztaty

Jean Monnet Module

dr Kaja Kowalczywska

**UDZIAŁ
SPOŁECZEŃSTWA**

An aerial photograph of a dense forest of evergreen trees, likely spruce or fir, showing a rich green canopy with some darker patches. The trees are packed closely together, creating a textured, repetitive pattern of green.

1. Poznajmy się

2. System POŚ

Prawo w ochronie środowiska

- Rola państwa w ochronie środowiska?

1. Sternik

2. Arbiter

A nie wykonawca!

- zadania

- obowiązki

- zasady

- instrumenty

- powinny być ściśle określone dla całego aparatu państwa!

System przepisów POŚ

- SYSTEM (uporządkowanie, powiązanie, spójność, kompletność)

1. Konstytucja

- art. 5 – ochrona środowiska jako podstawowe zadanie + zrównoważony rozwój
- art. 31 – możliwość ograniczenia praw i wolności ustawą
- art. 68 – zapobieganie negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska
- art. 76 – bezpieczeństwo ekologiczne i ochrona środowiska jako obowiązek państwa
- art. 86 – indywidualny obowiązek dbania o stan środowiska

2. Globalizacja i europeizacja POŚ

3. Brak kodeksu POŚ (!) wiele ustaw z różnych obszarów prawa

4. Rozporządzenia, prawo miejscowe, orzecznictwo

Podstawowe akty prawne

- **Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska**, sporządzona w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r. ([Dz. U. z 2003 r. Nr 78, poz. 706](#)).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska ([t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.](#)). **POŚ**
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko ([t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 z późn. zm.](#)). **OOŚ**
- **i wiele innych...**

Ustawy i przepisy szczególne – art. 81 POŚ

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne
- Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r.- Prawo geologiczne i górnicze
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne

Język prawa ochrony środowiska

- Język technologii i nauk przyrodniczych, ścisłych....
- Język prawny a prawniczy
 - Precyzyjność!
 - Definicje legalne

Ćwiczenie: znajdź definicję

- Środowiska
- Ochrony środowiska
- Oddziaływania na środowisko
- Organu ochrony środowiska
- Zrównoważonego rozwoju
- Emisji
- Zanieczyszczenia
- Przedsięwzięcia
- Instalacji

Środowisko i jego zagrożenia

- Definicja środowiska – art. 3 pkt 39 POŚ
 - Jakie 3 składniki obejmuje?
 1. „ogół elementów przyrodniczych” (m.in. powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej)
 2. „w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka,”
 3. „a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami”.

Środowisko to dobro ogólnoludzkie przysługujące każdemu człowiekowi, do którego każdy człowiek ma prawo, ale i ponosi za nie odpowiedzialność wobec przyszłych pokoleń.

- Jakie zagrożenia?
 - Negatywne oddziaływania - „oddziaływanie na środowisko - rozumie się przez to również oddziaływanie na zdrowie ludzi” – art. 3 pkt 11 POŚ

Ochrona środowiska

„podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiające zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej” – art. 3 pkt 13 POŚ

- 3 funkcje:

- 1. Racjonalne zarządzanie i konserwacja środowiska** („racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju”)
- 2. Prewencyjna** („przeciwdziałanie zanieczyszczeniom”)
- 3. Restytucyjna** („przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego”)

Organy ochrony środowiska

- **Art. 3 pkt 15 POŚ** - **organ ochrony środowiska** - rozumie się przez to organy administracji powołane do wykonywania zadań publicznych z zakresu ochrony środowiska, stosownie do ich właściwości określonej w tytule VII w dziale I
- **art. 376 POŚ** Organami ochrony środowiska, z zastrzeżeniem art. 377 (IOŚ), są:
 - 1) wójt, burmistrz lub prezydent miasta;
 - 2) starosta;
 - 2a) sejmik województwa;
 - 2b) marszałek województwa;
 - 3) wojewoda;
 - 4) minister właściwy do spraw klimatu;
 - 5) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska - GDOŚ
 - 6) regionalny dyrektor ochrony środowiska - RDOŚ

Zasady ogólne POŚ

1. zasada zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji, art. 3 pkt 50 POŚ)
2. zasada kompleksowości (art. 5 POŚ)
3. zasada prewencji i przezorności (art. 6 ust. 1 i ust. 2 POŚ)
4. zasada materialnej odpowiedzialności sprawcy zanieczyszczającego środowisko (zasada „zanieczyszczający płaci” art. 7 POŚ)
5. zasada integracji wymagań ochrony środowiska w politykach, planach i programach (art. 8 POŚ)
6. zasada dostępu do informacji o środowisku (art. 4 i 8 OOŚ)
7. zasada partycypacji publicznej (art. 5 OOŚ)

Zasada zrównoważonego rozwoju

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 kwietnia 2015 r.

(sygn. II OSK 2123/13)

„**Zasada zrównoważonego rozwoju pełni przede wszystkim rolę dyrektywy wykładni.** Wtedy, gdy pojawiają się wątpliwości co do zakresu obowiązków, rodzaju obowiązków i sposobu ich realizacji należy posiłkować się zasadą zrównoważonego rozwoju. Pełni ona zatem rolę podobną do zasad współżycia społecznego czy społeczno-gospodarczego przeznaczenia w prawie cywilnym.”

„W pierwszej kolejności do uwzględniania zasady zrównoważonego rozwoju obowiązany jest **ustawodawca w procesie stanowienia prawa**, ale z drugiej zasadę tą powinny mieć na uwadze **organy stosujące prawo.**”

Zasada integralności/nadrzędności POŚ

art. 8 POŚ - Polityki, strategie, plany lub programy dotyczące w szczególności przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, gospodarki przestrzennej, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu powinny uwzględniać zasady ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Zasada kompleksowości

- **art. 5 POŚ** - Ochrona jednego lub kilku elementów przyrodniczych powinna być realizowana z uwzględnieniem ochrony pozostałych elementów.
 - Systemowy kompleks instytucji prawnych o charakterze międzygałęziowym
 - Praktyczne znaczenie: pozwolenia zintegrowane (**art. 201 POŚ**)

Zasada prewencji

art. 6 ust. 1 POŚ „Kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, jest obowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu.”

Zobowiązuje podmioty do:

- uwzględniania wymogów ochrony jeszcze przed podjęciem działalności;
- stosowania metod i technologii dla środowiska najkorzystniejszych (przede wszystkim tzw. czystych technologii, wykluczających powstawanie lub poważnie zmniejszających zakres uciążliwości dla środowiska);
- przestrzegania zasad szczególnej ostrożności przy podejmowaniu działań o nieznanym wpływie na środowisko.

Zasada prewencji - orzecznictwo

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 lutego 2018 r.

sygn. II OSK 1035/16

Zasada wolności gospodarczej nie jest wolnością absolutną. Oznacza to, że realizowanie zasady ogólnej wolności gospodarczej wiąże się z konkretnymi obowiązkami wynikającymi z przepisów prawa, których celem jest ochrona zasobów przyrody.

Obowiązywanie zakazu budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej **stanowi wyraz realizacji zasady prewencji (...)** w ochronie przyrody będących częścią zasobów środowiska do jakich należą rzeki, jeziora i inne zbiorniki wodne.

Obowiązywanie przedmiotowego zakazu jest ponadto wyrazem racjonalnego gospodarowania zasobami rzek, jezior i innych zbiorników wodnych zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Kierowanie się zasadą wolności gospodarczej z pominięciem ochrony zasobów środowiska ma bardzo niekorzystny wpływ na zapewnienie dostępności w korzystaniu z tych zasobów wodnych.

Zasada przezorności

art. 6 ust. 2 POŚ „Kto podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, jest obowiązany, kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze.”

- Wyższy standard (zapobiegliwości) niż przy zasadzie prewencji.
- ryzyko + niepewność wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko, które nie jest jeszcze w pełni rozpoznane.

Zasada „zanieczyszczający płaci”

- **art. 3 pkt 49 POŚ** zanieczyszczenie - rozumie się przez to emisję, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi, uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska.
- **art. 7 POŚ**
 1. Kto powoduje zanieczyszczenie środowiska, ponosi koszty usunięcia skutków tego zanieczyszczenia.
 2. Kto może spowodować zanieczyszczenie środowiska, ponosi koszty zapobiegania temu zanieczyszczeniu.
- **Art. 7a POŚ** - ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. **o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie**

Zasada „zanieczyszczający płaci” - opłaty

Opłaty - Model podatku Pigou

- Funkcja bodźcowa
- Funkcja redystrybucyjna
- **Skomplikowany system opłat i monitorowania ich ponoszenia**
 - **Ryzyko za wysokich i za niskich opłat**
 - **Konieczność poczucia zgodności z zasadą ZZP**

Zasada partycypacji publicznej

- **art. 5 OoŚ** - Każdy ma prawo uczestniczenia, na warunkach określonych ustawą, w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa.

art. 3 ust. 1 pkt 8 OoŚ – przez **ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko** rozumie się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia, obejmujące w szczególności:

- a) weryfikację raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- b) uzyskanie wymaganych ustawą opinii i uzgodnień,
- **c) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu;**

art. 79 ust. 1 OoŚ - Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ właściwy do jej wydania zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, w ramach którego przeprowadza ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Zasada dostępu do informacji o środowisku

- **art. 4 OoŚ** - Każdy ma prawo do informacji o środowisku i jego ochronie na warunkach określonych ustawą.
- **art. 8 OoŚ**
 1. Władze publiczne są obowiązane do udostępniania każdemu informacji o środowisku i jego ochronie, które są informacjami znajdującymi się w posiadaniu władz publicznych lub informacjami przeznaczonymi dla władz publicznych, w zakresie, w jakim nie dotyczy to ich działalności ustawodawczej, a w przypadku sądów i trybunałów - działalności orzeczniczej.
 2. Władze publiczne są obowiązane do udzielania niezbędnej pomocy i wskazówek przy wyszukiwaniu informacji o środowisku i jego ochronie.
 3. Tryb udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie w odniesieniu do Sejmu i Senatu określają ich regulaminy

3. Dostęp do informacji o środowisku

Po co nam informacja o środowisku?

Wiarygodna i sprawdzona informacja jest podstawą skutecznego działania.

Prawo do informacji o środowisku

Podstawy prawne:

1. Konwencja z Aarhus
2. Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska
3. **art. 74 ust. 3** Konstytucji ***Każdy** ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska.*
4. **Ustawa OOS** – art. 13 OOS *Od podmiotu żądającego informacji o środowisku i jego ochronie **nie wymaga się wykazania** interesu prawnego lub faktycznego.*
5. **art. 1 ust. 2 UDIP** – OOS jest ustawą szczególną

Kto może wnioskować?

- To prawo przysługuje KAŻDEMU
- niezależnie od obywatelstwa, miejsca zamieszkania, wieku czy konieczności wykazania interesu prawnego lub faktycznego.

Definicja informacji o środowisku

At. 9 OoŚ – różne rodzaje IOŚ

- Stan elementów środowiska
- Emisje, w tym odpady
- Środków, polityk, przepisów, planów, programów, działań, raportów, analiz kosztów i korzyści
- Stanu zdrowia, bezpieczeństwa i warunków życia ludzi, stanu obiektów kultury i budowlanych

Forma:

- Ustna (art. 12 ust. 2 OoŚ), pisemna, wizualna, dźwiękowa, elektroniczna lub inna forma

Tryb udostępniania:

- Upublicznianie (upowszechnianie)
- Na indywidualny wniosek

Upowszechnianie IOŚ

Art. 21 i 24 OOS elektroniczne bazy danych, na stronach BIP-u organów ochrony środowiska:

- **marszałek województwa** (gospodarka odpadami, POPy, mapy akustyczne, programy OŚ przed hałasem)
- **starosta** (obserwacja terenów występowania i zagrożenia ruchami masowymi ziemi)
- **WIOŚ** (rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych)
- **GIOŚ** (państwowy monitoring środowiska – powietrze, pomiary poziomów substancji w powietrzu, monitoring wód, badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyniki pomiarów okresowych i ciągłych wprowadzanych substancji lub energii w związku z eksploatacją dróg, linii kolejowych, tramwajowych, lotnisk i portów)
- **zarządzający drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem**

Udostępnianie IOŚ (dostęp indywidualny, na wniosek)

art. 8 OoŚ + art. 3 ust. 1 pkt 2 i 3 OoŚ

IOŚ = informacji przeznaczonej dla władz publicznych + informacji znajdującej się w posiadaniu władz publicznych

art. 12 OoŚ – wniosek o UIOŚ

- Musi być **pisemny** chyba, że IOŚ nie wymaga wyszukania lub jest to IOŚ związana z katastrofą naturalną – wtedy w UIOŚ w dniu złożenia wniosku
- W OoŚ brak wymogu specjalnego formularza
- Zazwyczaj musi być **opłacony** – art. 26 ust. 2 OoŚ
- **Termin** udostępnienia bez zbędnej zwłoki/nie później niż do miesiąca/2 miesięcy przy skomplikowanej sprawie / ew. max 3 dni (art. 14 ust. 3 OoŚ)
- Odmowa w formie decyzji administracyjnej – art. 16 OoŚ

Czy organ może odmówić?

- **TAK.** W ściśle określonych przypadkach – **art. 16 OOS**
 - Podstawy obligatoryjne i fakultatywne
- Wydaje wtedy decyzję administracyjną w trybie KPA, potrzebny podpis wnioskodawcy
 - Odwołanie do organu wyższego stopnia
 - Skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego

Napiszmy wniosek o UIOŚ – art. 15 OOŚ

- Czego chcielibyście się dowiedzieć?
 - Kto ma tę informację?

Ćwiczenia: napiszmy wniosek o UIOŚ

Szanowni Państwo,

na podstawie art. 8 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwracam się z uprzejmą prośbą o udostępnienie informacji na temat [.....].

Preferowanym sposobem udostępnienia ww. informacji jest przesłanie przeszukiwalnego dokumentu w formacie PDF na adres poczty elektronicznej Wnioskodawcy – [.....].

W przypadku konieczności naliczenia opłaty proszę o przesłanie o tym informacji i danych do przelewu, przed udostępnieniem informacji o środowisku.

Z poważaniem

XXX

3. Partycypacja publiczna

Społeczeństwo czyli kto?

- Strona postępowania:
 - Decyzja środowiskowa (art. 74 ust. 3a OOS) + 31 [KPA](#) (interes społeczny)
 - Pozwolenia emisyjne (art. 185 POŚ), brak art. 31 KPA
 - Pozwolenia zintegrowane (art. 44 OOS)
- Organizacje:
 - Społeczne – art. 31 KPA
 - Ekologiczne – art. 44 OOS – cele statutowe + 12 mies. działalności przed rozpoczęciem postępowania
- Wszyscy:
 - Udostępnianie informacji o środowisku
 - Konsultacje społeczne

Udział społeczeństwa

- **Art. 5 OOS** - Każdy ma prawo uczestniczenia, na warunkach określonych ustawą, w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa.
 - udział w podejmowaniu decyzji (**art. 33-38 OOS**)
 - udział w opracowywaniu dokumentów (**art. 39-43 OOS**). Np. projekty:
 - koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego
 - polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, (w przypadku realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, lub oddziaływujących na Naturę 2000)

Udział w opracowywaniu dokumentów - MPZP

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (MPZP) jest to akt planistyczny prawa miejscowego
- prawidłowo sporządzony i uchwalony MPZP stanowi **najlepszy i najskuteczniejszy** instrument prewencyjny prawa ochrony środowiska
- MPZP poprzedza wydanie Studium (akt wewnętrzny gminy)
 - 21 dni na zgłaszanie uwag + dyskusja publiczna – Studium – **art. 11 UPiZP**
 - Min. 21 dni na zgłaszanie wniosków do projektu MPZP - **art. 17 pkt 1 UPiZP**
 - Min. 21 + 14 dni na zgłaszanie uwag + dyskusja publiczna – MPZP z prognozą - **art. 17 UPiZP**
- „**Wnioski**” oznaczają projekty przedstawione do rozważenia i decyzji.
- "**Uwagi**" oznaczają krytyczne wypowiedzi na temat planowanego przedsięwzięcia lub planu czy programu, a także postępowania

Fot. 1. Zakład przemysłowy (lekiemia) zlokalizowany w Polsce.

Fot. 2. Zakład przemysłowy (lekiemia) tej samej korporacji zlokalizowany w Niemczech.

Udział w podejmowaniu decyzji - OOS

art. 3 ust. 1 pkt 8 OOS

rozumie się przez to postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia, obejmujące w szczególności:

- a) weryfikację raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- b) uzyskanie wymaganych ustawą opinii i uzgodnień,
- c) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Udział w podejmowaniu decyzji - DUŚ

- *Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach* - art. 71 OoŚ - decyzja środowiskowa
- art. 71 OoŚ Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ właściwy do jej wydania **zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu**, w ramach którego przeprowadza ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Kiedy uzyskanie DUŚ jest wymagane?

art. 72 ust. 1 OoŚ - wymieniono tam decyzje, przed uzyskaniem których konieczne jest wydanie DUŚ.

- pozwolenie na budowę;
- decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu;
- koncesja na wydobywanie kopalin ze złóż;
- niektóre pozwolenia wodnoprawne;
- decyzja o zatwierdzeniu projektu scalenia lub wymiany gruntów;
- decyzja o zmianie lasu na użytek rolny;
- decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej;
- zezwolenie na zbieranie odpadów, przetwarzanie odpadów oraz na zbieranie i przetwarzanie odpadów.

Decyzja środowiskowa (DUŚ)

Art. 71 OOS

- 1. *Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach określa środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia.*
- 2. Uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wymagane dla planowanych:
 - 1) przedsięwzięć mogących **zawsze** znacząco oddziaływać na środowisko ([§ 2 Rozporządzenia OOS](#));
 - 2) przedsięwzięć mogących **potencjalnie** znacząco oddziaływać na środowisko (§ 3 Rozporządzenia OOS).

Ćwiczenie: zakwalifikuj przedsięwzięcie

- Zakwalifikuj chlewnię, w której będzie miejsce rocznie dla:
 - 1 knura
 - 630 macior
 - 3000 prosiąt
- $1 \text{ szt. stanu \u015bredniorocznego knura} \times 0,4 \text{ DJP} + (630 \text{ stanu \u015bredniorocznego macior} \times 0,35 \text{ DJP}) + (3000 \text{ stanu \u015bredniorocznego prosi\u0105t} \times 0,02 \text{ DJP}) = 0,4 + 220,5 + 60 = 280,9 \text{ DJP} \rightarrow$ inwestycja jest zaliczana do przedsięwzięć mogących **zawsze** znacząco oddziaływać na środowisko

Ćwiczenie: zakwalifikuj przedsięwzięcie

- Zakwalifikuj kopalnię węgla brunatnego o powierzchni 2400 ha
- Działalność polegająca na wydobywaniu kopalin ze złoża metodą odkrywkową na powierzchni obszaru górniczego nie mniejszej niż 25 ha jest uznana jako przedsięwzięcie mogące **zawsze** znacząco oddziaływać na środowisko.

4. Ocena oddziaływania na środowisko

ooś

Procedura wydania DUŚ

- Postępowanie na wniosek (art. 74 ust. 1 OoŚ), najważniejsze załączniki:
 - **Karta informacyjna przedsięwzięcia** (w przypadku przedsięwzięć mogących **potencjalnie** znacząco oddziaływać na środowisko – treść określa art. 62a OoŚ)
 - **Raport o oddziaływaniu na środowisko** (zasadniczo w przypadku przedsięwzięć mogących **zawsze** znacząco oddziaływać na środowisko - treść określa art. 66 OoŚ)
- Przeprowadzenie OoŚ – art. 59 OoŚ
 - Zawsze w przypadku przedsięwzięć mogących **zawsze** znacząco oddziaływać na środowisko
 - W przypadku przedsięwzięć mogących **potencjalnie** znacząco oddziaływać na środowisko decyzja uznaniowa organu na podstawie art. 63 OoŚ
- Wydanie DUŚ lub odmowa wydania DUŚ – art. 80-82 OoŚ

Przedsięwzięcie mogące zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko -
obowiązek uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia

przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko – **obligatoryjna ocena oddziaływania na środowisko**

przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – **fakultatywna ocena oddziaływania na środowisko**

wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach **wraz z raportem OOŚ**

wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach **wraz z kartą informacyjną przedsięwzięcia i wnioskiem o ustalenie zakresu raportu**

wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach **wraz z kartą informacyjną**

organ po zasięgnięciu opinii ustala zakres raportu w drodze **postanowienia** oraz **zawiesza postępowanie** do czasu złożenia raportu, również w drodze **postanowienia** od obu postanowień **nie przysługuje zażalenie**

organ po zasięgnięciu opinii i uwzględnieniu kryteriów wskazanych w **art. 63** ustawy wydaje **postanowienie** stwierdzające **obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko**, jednocześnie organ **określa zakres raportu**; na postanowienie **przysługuje zażalenie** oraz zawiesza postępowanie do czasu złożenia raportu (w tym zakresie brak zażalenia)

organ wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach stwierdzając w niej brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko

Raport środowiskowy

- Raport jest kluczowym dokumentem w OOŚ, weryfikacja jego treści stanowi zgodnie z definicją podstawowy element procedury **art. 3 ust. 1 pkt 8 OOŚ**
- Autorem raportu lub kierownikiem zespołu autorskiego może być wyłącznie osoba, która ukończyła studia co najmniej pierwszego stopnia (...) i posiada co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracy w zespołach autorów przygotowujących raporty lub była co najmniej 5-krotnie członkiem takiego zespołu **art. 74a OOŚ**
- Treść raportu – **art. 66 OOŚ**
 - Warianty - **ust. 1 pkt 5**
 - Oddziaływanie skumulowane – **ust. 1 pkt 3b**

Raport – dokument prywatny do podważenia

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z 7 listopada 2017 r.

sygn. II SA/Ol 732/17

Raport jest dokumentem prywatnym, opracowanym na zlecenie podmiotu zainteresowanego realizacją określonej inwestycji, zaś inne podmioty uczestniczące w postępowaniu administracyjnym jako strony lub na prawach strony, mają wynikającą z przepisów o postępowaniu dowodowym w administracji możliwość zgłoszenia wniosków dowodowych zmierzających do podważenia miarodajności tego dowodu, np. w postaci opinii sporządzonej przez inną osobę posiadającą odpowiednią wiedzę.

Podważenie ustaleń raportu mogłoby nastąpić jedynie, co do zasady, poprzez przedstawienie równie kompletnej analizy uwarunkowań przyrodniczych (tzw. kontrraportu), sporządzonej przez specjalistów dysponujących równie fachową wiedzą jak autorzy raportu, której wnioski pozostawałyby w rażącej sprzeczności do tych zawartych w raporcie przedłożonym przez inwestora.

Raport – analiza wariantowa

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 28 maja 2019 r.

sygn. akt II OSK 1682/17

Przepis **art. 66 ust. 1 pkt 5 OOŚ** jednoznacznie bowiem stanowi, że w raporcie o oddziaływaniu danego przedsięwzięcia na środowisko powinny być opisywane co najmniej trzy warianty realizacji danego przedsięwzięcia.

Są to:

- **wariant proponowany przez wnioskodawcę,**
- **racjonalny wariant alternatywny oraz**
- **wariant najkorzystniejszy dla środowiska.**

Oznacza to, że raport nie może w praktyce zawierać tylko szczegółowego opisu wariantu proponowanego przez inwestora, który miałby być także wariantem najkorzystniejszym dla środowiska. Raport powinien zawierać kompleksowy opis alternatywnych wariantów, a nie tylko wariantu proponowanego przez wnioskodawcę.

OOŚ i udział społeczeństwa

- **Art. 33 OOŚ** – informacje podawane do publicznej informacji
 - **Art. 36 OOŚ** – rozprawa otwarta dla społeczeństwa
 - **Art. 37 OOŚ** – uwzględnienie uwag i wniosków zgłoszonych w postępowaniu
-
- Odwołanie - art. 128 KPA (wystarczy niezadowolenie..)
 - Strona lub uczestnik na prawach strony
 - 14 dni od **doreczenia**
 - Do organu wyższego stopnia za *pośrednictwem organu, który wydał decyzję*
 - Skarga do WSA od decyzji ostatecznej – 30 dni od **doreczenia**

Współpraca organów

- Postanowienie określające zakres raportu oraz o obowiązku przeprowadzenia OOŚ
- DUŚ ze stwierdzeniem braku potrzeby przeprowadzenia OOŚ

organ wydaje po uzyskaniu niezbędnych opinii (art. 64 ust. 1 OOŚ)

- RDOŚ,
 - organu inspekcji sanitarnej (np. w przypadku przedsięwzięć wymagających pozwolenia na budowę lub warunków zabudowy),
 - organu właściwego do wydania pozwolenia zintegrowanego (starosta lub marszałek województwa) – art. 201 POŚ + Rozporządzenie
 - organu właściwego do wydania oceny wodnoprawnej.
- Opinia nie ma charakteru wiążącego, ale jest wymogiem proceduralnym (art. 145 § 1 pkt 7 KPA)

5. Środowisko a wojna

Akty prawne

- Konwencja o zakazie używania technicznych środków oddziaływania na środowisko w celach militarnych lub jakichkolwiek innych celach wrogich, otwarta do podpisania w Genewie dnia 18 maja 1977 r. (ENMOD)
- Protokół dodatkowy do konwencji genewskich z 12 sierpnia 1949 r., dotyczący ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych, Genewa, 8 czerwca 1977 r. (PD I) – art. 55
- Protokół w sprawie zakazów lub ograniczeń użycia broni zapalających, 10 października 1980 roku – art. 2 ust. 4

ENMOD

- Każde Państwo będące Stroną niniejszej Konwencji zobowiązuje się do **niewykorzystywania** w celach militarnych lub jakichkolwiek innych celach wrogich technicznych środków oddziaływania na środowisko, **powodujących rozległe, trwałe lub poważne** następstwa, jako sposób powodowania zniszczeń, wyrządzania szkód lub strat jakiegokolwiek innemu Państwu będącemu Stroną.
- "techniczne środki oddziaływania na środowisko" oznacza każdy środek mający na celu -poprzez rozmyślne kierowanie procesami naturalnymi - **dokonywanie zmian w dynamice, składzie lub strukturze Ziemi**, włączając w to jej biosferę, litosferę, hydrosferę i atmosferę lub przestrzeń kosmiczną

Art. 55 PD I

Podczas działań wojennych należy troszczyć się o ochronę środowiska naturalnego przed **szkodami rozległymi, długotrwałymi i poważnymi**. Ochrona obejmuje zakaz stosowania metod lub środków walki, które zmierzają albo które mogą **zmierzać** do wywołania takich szkód w środowisku naturalnym i **przez to zagrozić zdrowiu lub przetrwaniu ludności**.

→ Walka z partyzantką „jeżeli nie możesz złapać ryby, zatruj morze, w którym pływa” (M. Kaldor)

Bronie zapalające

- art. 2 ust. 4
- Zabrania się **czynienia przedmiotem ataku** za pomocą broni zapalających **lasów i innej roślinności, chyba że** te składniki środowiska naturalnego są wykorzystywane do ukrycia, zakrycia lub maskowania żołnierzy albo obiektów wojskowych bądź same stanowią obiekty wojskowe.

Odcięcie od paliw?

Ochrona środowiska w trakcie konfliktów zbrojnych wyklucza ochronę złóż ropy

- Strategiczne znaczenie dla wysiłku wojennego
- Infrastruktura roponośna stanowi cel wojskowy